

ความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม
ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี

สมหมาย สราญจิตร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์เรื่องความต้องการด้านการศึกษา
ของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี เสนอโดย
นางสาวสมหมาย สราญจิตร เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายตระกูล จันทสุนทร)

วันที่ 30 เดือน กันยายน พ.ศ. 2551

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรีย์ ศิริโกคาภิรมย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ เทียนขาว)

.....กรรมการ
(ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.วสัน บุนนผล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์ เทียนขาว ดร. เฉลิมชัย หาญกล้า
ชื่อนักศึกษา	สมหมาย สราญจิตร
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี ในด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อปรับปรุงชีวิตครอบครัวให้ดีขึ้น การศึกษาเพื่อปรับปรุงชุมชนที่คนอยู่อาศัย และการศึกษาด้านอาชีพ 2) เปรียบเทียบความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และรายได้ โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นแรงงานภาคอุตสาหกรรมการในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จำนวน 371 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของคูมส์ ซึ่งประกอบด้วยความต้องการด้านการศึกษาใน 4 ด้านคือ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงชีวิตครอบครัวให้ดีขึ้น ด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงชุมชนที่คนอยู่อาศัย ด้านการศึกษาด้านอาชีพ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และได้รับคืนเป็นฉบับสมบูรณ์ร้อยละ 100 แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และวิธีการทดสอบรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรมการในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีความต้องการด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงชีวิตครอบครัวให้ดีขึ้นอยู่ในระดับมาก ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงชุมชนที่คนอยู่อาศัย และการศึกษาด้านอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า

2.1 ความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี ที่มีอายุต่างกัน ในภาพรวมมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงชีวิตครอบครัวให้ดีขึ้น และด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงชุมชนที่คนอยู่อาศัยมีความต้องการไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการศึกษาด้านอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงชีวิตครอบครัวให้ดีขึ้น และด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงชุมชนที่คนอาศัยมีความต้องการไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการศึกษาด้านอาชีพมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี ที่มีตำแหน่งงานแตกต่างกัน ในภาพรวมมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงชีวิตครอบครัวให้ดีขึ้น และด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงชุมชนที่คนอาศัยมีความต้องการไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการศึกษาด้านอาชีพมีความต้องการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี ที่มีรายได้ต่างกัน ในภาพรวมมีความต้องการด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงชีวิตครอบครัวให้ดีขึ้น ด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงชุมชนที่คนอยู่อาศัย และด้านการศึกษาด้านอาชีพ ไม่แตกต่างกัน

Thesis Title Industrial Workers' Educational Needs in Large Enterprises in Sing Buri Province

Thesis Advisors Asst. Prof. Dr. Surachai Thienkhao
Dr. Chalermchai Hankla

Name Sommai Saranjit

Concentration Educational Administration

Academic Year 2008

ABSTRACT

The purposes of this study are to 1) study the educational needs of industrial workers in large enterprises in Sing Buri Province according to the aspects of basic education, education for family improvement, education for community improvement, and education for occupational improvement, and 2) compare the educational needs of industrial workers in large enterprises in Sing Buri Province as classified by age, level of education, work position, and income. The samples consisted of 371 industrial workers in large enterprises. The instrument used in this inquiry was a questionnaire (reliability = 0.98) constructed by the researcher according to the 4 aspects of Coombs' concept of basic needs namely: basic education, education for family improvement, education for community improvement, and education for occupational improvement. Three hundred and seventy-one forms (100%) were completed and returned. The data was then analyzed for mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), one-way ANOVA, and Scheffe's method.

The findings were as follows:

1. the overall educational needs of industrial workers in large enterprises in Sing Buri Province were rated at a moderate level; when considering each individual aspect, the aspect of education for family improvement was rated at a high level whereas the aspect of basic education, education for community improvement, and education for occupational improvement were rated at a moderate level.

2. the comparison of educational needs of industrial workers in large enterprises in Sing Buri Province revealed that:

- 2.1 industrial workers of different ages had different needs in the aspect of basic education at a level of 0.05 statistical significance, but when considering the aspects in pairs they showed no difference in the aspect of education, education for

family improvement, and education for community improvement; however, it showed a statistically significant difference at a level of .01 in the aspect of education for occupational improvement. When considering the aspects in pairs the workers aged 20-30 and 31-40; and aged 20-30 and 41-50 they had different needs in the aspect of education for occupational improvement at a .05 level of statistical significance.

2.2 industrial workers with different educational levels had different needs in the aspects of basic education and education for occupational improvement at a level of 0.01 statistical significance, when considering the aspects in pairs for basic education, the workers with lower secondary education and higher vocational certificate had different needs at a .01 level of statistical significance; they also had different needs at a .01 level of statistical significance for the aspect of education for occupational improvement; but they had no different need in the aspects of education for family improvement and education for community improvement.

2.3 industrial workers with different work positions had different needs in the aspects of education for occupational improvement at a level of 0.05 statistical significance, when considering the aspects in pairs the aspect of education for occupational improvement, the workers with general duties and daily employees had different needs at a .05 level of statistical significance; but they had no different needs in the aspect of basic education, education for family improvement and education for community improvement.

2.4 industrial workers with different incomes showed no statistically significant difference in their needs in the aspects of basic education, education for family improvement, education for community improvement, and education for occupational improvement.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความเมตตาช่วยเหลือแนะนำและให้การสนับสนุนจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ เทียนขาว ประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และ ดร.เฉลิมชัย หาญกล้า กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ กรุณาให้คำปรึกษาแนะแนวทางอันเป็นประโยชน์ ตลอดจนดูแลอย่างใกล้ชิดพร้อมทั้งให้กำลังใจในการดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพยิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวริย์ ศิริโกคาภิรมย์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.วสัน ปันผล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่อง ให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ ขอกราบขอบพระคุณ นางสาวระพีพรรณ รุจิระเศรษฐ อาจารย์ปัญญา บุรีเรือง นายพิเชษฐ์ อิมสุข นายฉัตรชัย ชาราแสง นายกิตติพงษ์ เหล่านิพนธ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาตรวจสอบและให้แนวทางในการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณนางสาวมัลลิกา เรืองพันธ์ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ที่กรุณาให้คำแนะนำพร้อมข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณแรงงานภาคอุตสาหกรรมในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณสำหรับกำลังใจของ นายทัศนะ เกตุมณี นางสมลักษณ์ สังคสิน นางสาวอุษา หาขอบ นางสุธาทิพย์ นนทสกุล นางสมพิศ เชียงอั้ง นายสมชาย พ็อนรัต นางทัศนีย์ คำนึ่ง นางอิสริย์ พงศ์กมลานนท์ ที่มอบความห่วงใยและกำลังใจมาโดยตลอด รวมทั้งผู้ให้การช่วยเหลือสนับสนุน ซึ่งมีได้กล่าวนามมา ณ โอกาสนี้ ที่มีส่วนทำให้การวิจัยสำเร็จลงได้ด้วยดีและมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมเป็นเครื่องสักการบูชาพระคุณบิดา มารดา และครู อาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทสรรพวิชาให้ผู้วิจัยทุกท่านตั้งแต่เยาว์วัย สืบปัจจุบัน ตลอดจนผู้มีพระคุณที่สนับสนุน เกื้อกูลมาโดยตลอด

สมหมาย สราญจิตรี

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ.....	8
ความหมายของความต้องการ.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ.....	10
สภาพทั่วไปของจังหวัดสิงห์บุรีและของแรงงานในจังหวัดสิงห์บุรี.....	19
ความต้องการด้านการศึกษาและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา การศึกษาของแรงงาน.....	26
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนาแรงงาน.....	28
ความหมายของความต้องการด้านการศึกษา.....	29
ขอบข่ายความต้องการด้านการศึกษา.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
งานวิจัยภายในประเทศ.....	48
งานวิจัยต่างประเทศ.....	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
วิธีดำเนินการวิจัย.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	87
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	96
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย.....	97
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	98
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	104
หนังสือขออนุญาตทดลองใช้เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์.....	109
หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์.....	111
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	126

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	แสดงสถิติจำนวนโรงงานแยกตามหมวดอุตสาหกรรม.....	20
ตาราง 2	ประชากรจังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามเพศและสถานภาพแรงงาน ไตรมาส 2 ปี 2550 (เมษายน-มิถุนายน).....	23
ตาราง 3	ผู้มีงานทำจังหวัดสิงห์บุรี จำแนกอาชีพและเพศ ไตรมาส 2 ปี 2550 (เมษายน – มิถุนายน).....	24
ตาราง 4	ผู้มีงานทำจังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรมและเพศ ไตรมาส 2 ปี 2550 (เมษายน-มิถุนายน).....	25
ตาราง 5	จำนวนตำแหน่งงานว่าง ผู้สมัครงานและการบรรจุงานจังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามการศึกษา ไตรมาส 2 ปี 2550 (เมษายน-มิถุนายน).....	26
ตาราง 6	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
ตาราง 7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=371).....	68
ตาราง 8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	69
ตาราง 9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงครอบครัวให้ดีขึ้น.....	70
ตาราง 10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการศึกษาเพื่อปรับปรุงชุมชนที่คนอยู่อาศัย.....	72
ตาราง 11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการศึกษาด้านอาชีพ.....	73
ตาราง 12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมเฉลี่ย.....	74
ตาราง 13	ผลการเปรียบเทียบตามต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรมในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จังหวัดสิงห์บุรี.....	75

ตาราง 14	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการเซฟเฟ (Scheffe's method) ของความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ด้าน การศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	76
ตาราง 15	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's method) ของความต้องการด้านการศึกษาของแรงงานภาคอุตสาหกรรม ด้าน การศึกษาด้านอาชีพ.....	76
ตาราง 16	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ตามวิธีการเซฟเฟ (Scheffe's method) ของ แรงงานภาคอุตสาหกรรมในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จำแนกตามอายุ ของผู้ใช้แรงงานในภาพรวม.....	77
ตาราง 17	ผลการเปรียบเทียบความต้องการด้านการศึกษาของแรงงาน ภาคอุตสาหกรรมในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จำแนกตามระดับ การศึกษา.....	77
ตาราง 18	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's method) ของแรงงานภาคอุตสาหกรรมในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จำแนกตาม ระดับการศึกษาในด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	78
ตาราง 19	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's method) ของแรงงานภาคอุตสาหกรรมในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จำแนกตาม ระดับการศึกษาในด้านการศึกษาด้านอาชีพ.....	79
ตาราง 20	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's method) ของแรงงานภาคอุตสาหกรรมในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จำแนกตาม ระดับการศึกษาในภาพรวม.....	80
ตาราง 21	ผลการเปรียบเทียบความต้องการด้านการศึกษาของแรงงาน ภาคอุตสาหกรรมในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จำแนกตามตำแหน่งงาน	80
ตาราง 22	การทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's method) ของความต้องการด้านการศึกษา ของแรงงานภาคอุตสาหกรรมในสถาน ประกอบการขนาดใหญ่ จำแนกตามตำแหน่งงานในด้านการศึกษาด้าน อาชีพ	81
ตาราง 23	ผลการเปรียบเทียบความต้องการด้านการศึกษาของแรงงาน ภาคอุตสาหกรรมในสถานประกอบการขนาดใหญ่ จำแนกตามรายได้.....	81

สารบัญภาพ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....

หน้า

7

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี